The Screwtape Letters.qxp_The Screwtape Letters 22/10/26 12:40 μμ Page 5

C.S. Lewis

31 Γράμματα από την Κόλαση
& Μια πρόποση σε διαβολικό τραπέζι

Μετάφραση: Αλέξανδρος Δάσκαλος

Εκδόσεις Ιωνάς
Πρέβεζα 2026

The Screwtape Letters.qxp_The Screwtape Letters 22/10/26 12:40 μμ Page 6

C.S. Lewis, *The Screwtape Letters*
© 1942 · C.S. Lewis Pte Ltd
Πρώτη κυκλοφορία: Geoffrey Bles, London 1942.

C.S. Lewis, *Screwtape Proposes a Toast*
© 1959 · C.S. Lewis Pte Ltd
Πρώτη κυκλοφορία: Geoffrey Bles, London 1961.
Published under license from: The CS Lewis Company Ltd.

Για την ελληνική γλώσσα:
© 2025 · Εκδόσεις Ιωνάς
Ιω. Μουστάκη 16, Πρέβεζα 48100
698 12 16 456, ionaspub@outlook.com
ionasbooks.gr

Μετάφραση: Αλέξανδρος Δάσκαλος
Σελιδοποίηση: Ευθύμιος Γάλλος
Σχεδιασμός εξωφύλλου: Γιάννης Καραγιάννης
Εκτύπωση-βιβλιοδεσία: «Βιβλιοτεχνία»
Επιμέλεια έκδοσης: Δημήτρης Καραντζάς

Πρώτη έκδοση: Σεπτέμβριος 2019
Δεύτερη έκδοση: Οκτώβριος 2026
ISBN 978-618-5778-07-1

The Screwtape Letters.qxp_The Screwtape Letters 22/10/26 12:40 μμ Page 11

Πρόλογος... πριν τον πρόλογο

Έχετε στα χέρια σας ένα μικρό βιβλίο που βγήκε από την γραφίδα ενός πολύ μεγάλου μυαλού. Του γνωστού συγγραφέα C.S. Lewis.

Ένας άνθρωπος άθεος την μισή του ζωή, γίνεται χριστιανός από το βιβλίο *Αιώνιος Άνθρωπος* του G. Chesterton και με την βοήθεια του J.R.R Tolkien (συγγραφέα του βιβλίου *Ο άρχοντας των δακτυλιδιών*) στον οποίον, από ευγνωμοσύνη, αφιερώνει αυτό το βιβλίο.

Περιγράφει μ' αυτές τις επιστολές την πνευματική διαδρομή και τα εμπόδια στον αγώνα για την γνωριμία με τον Χριστό και την σωτηρία της ψυχής μας. Περιγράφει αυτά που δεν φαίνονται αλλά είναι καίρια.

Από τον Ιούνιο του 1941, χρονιά, που γράφτηκαν τα Screwtape letters του C.S. Lewis, (μέσα στον Δεύτερο Παγκόσμιο Πόλεμο) πέρασαν 78 χρόνια. Μέσα σ' αυτό το μακρύ χρονικό διάστημα, πολλές, αναφορές του βιβλίου στην τότε ιστορική πραγματικότητα δεν έχουν πλέον καμμία ισχύ σήμερα (π.χ. δελτίο τροφίμων, που όπως πάνε τα πράγματα δεν αποκλείεται να 'ρθει και τώρα!!), αλλά αυτό καθόλου δεν ακυρώνει την ποιότητα της σκέψης του μεγάλου συγγραφέα και το ουσιαστικότερο, την χρησιμότητα της διδασκαλίας, που αυτές οι επιστολές έχουν.

Θα μπορούσε να πει κανείς ότι το βιβλίο αυτό, που έχετε στα χέρια σας, είναι μια σύγχρονη μεταγραφή της αρχαίας διδασκαλίας του αγίου Ιωάννη του Σιναΐτη από το βιβλίο του «Κλίμαξ». Για εκείνο το βιβλίο πολλοί τυχόν μπορεί να έχουν αντιρρήσεις εκφράζοντας το σημερινό επιπόλαιο πνεύμα. Για τα «31 Γράμματα από την Κόλαση» όμως πρέπει να πούμε, ότι μόνο κακοπροαίρετοι δεν βλέπουν την αυξανόμενη χρησιμότητά τους στον δρόμο της αυτογνωσίας ως θεραπείας από τον αυτοεγκλωβισμό, που σήμερα έχει καταντήσει... συνταγή ευτυχίας!

The Screwtape Letters.qxp_The Screwtape Letters 22/10/26 12:40 μμ Page 12

Διαβάστε αυτές τις επιστολές με «ανοιχτή» διάθεση.

Διαβάστε με διάθεση μαθητείας.

Διαβάστε ως αρχάριοι στην χριστιανική ζωή.

Όταν ολοκληρώσετε την μελέτη (πράγμα που ίσως απαιτήσει δύο ή τρεις αναγνώσεις) τότε θα συνειδητοποιήσετε ότι βλέπετε... μακρύτερα. Τότε θα καταλάβετε το αποστολικό «οὐ γάρ αὐτοῦ τά νοήματα ἀγνοοῦμεν» (Β΄ Κορ. 2,11).

Ο Διάβολος είναι το «δοχείο» της κακίας, της ζήλιας και του φθόνου για κάθε τι υγιές και καλό. Είναι η διαβολή της ποιότητας της «Υγιείας»!

Ύπαρξη και Υγιεία είναι ο Χριστός.

Αυτές οι επιστολές είναι το αρνητικό του φιλμ, που φανερώνει τις εχθρικές παρεμβολές στην σχέση Χριστού και ανθρώπου. Η γνώση αυτών των παρασίτων εξασφαλίζει καλύτερη ποιότητα εικόνας. Ή αν θέλετε, εξασφαλίζει την επιστροφή στην αρχική Εικόνα.

Ευχόμαστε ο Χριστός, η Χώρα των Ζώντων, να έχει μαζί Του ζώντα και τον συγγραφέα και ως εκ τούτου επίκαιρο και χρήσιμο.

π. ΘΕΟΔΟΣΙΟΣ ΜΑΡΤΖΟΥΧΟΣ

The Screwtape Letters.qxp_The Screwtape Letters 22/10/26 12:40 μμ Page 17

Πρόλογος

Δεν έχω καμία πρόθεση να εξηγήσω πώς έπεσαν στα χέρια μου οι επιστολές που προσφέρω στο κοινό με αυτό εδώ το βιβλίο.

Υπάρχουν δύο ισοδύναμα και αντίθετα λάθη που εμείς οι άνθρωποι κάνουμε συχνά σχετικά με τους διαβόλους. Το ένα είναι να μην πιστεύουμε στην ύπαρξή τους. Το άλλο είναι να πιστεύουμε μεν αλλά να αισθανόμαστε ένα υπερβολικό και άρρωστο ενδιαφέρον γι' αυτούς. Οι ίδιοι οι διάβολοι είναι πανευτυχείς και με τα δύο λάθη και καλωσορίζουν με την ίδια χαρά τον υλιστή όσο και έναν μάγο. Το είδος γραφής που χρησιμοποιείται σε αυτό το βιβλίο μπορεί πολύ εύκολα να υιοθετηθεί από οποιονδήποτε έμαθε κάποτε το κόλπο. Όμως αρνητικά προδιατεθειμένοι ή ευέξαπτοι άνθρωποι που θα μπορούσαν να κάνουν άσχημη χρήση του τεχνάσματος δεν θα το μάθουν από μένα.

Συμβουλεύω τους αναγνώστες να θυμούνται καθώς διαβάζουν τις επιστολές ότι ο διάβολος είναι ψεύτης. Δεν πρέπει να υποθέσουμε ότι όλα όσα λέει ο Screwtape αληθεύουν, ακόμα και από την δική του οπτική γωνία. Δεν έκανα καμία προσπάθεια να προσωποποιήσω καμιά από τις ανθρώπινες μορφές που αναφέρονται στις επιστολές. Ωστόσο το θεωρώ πολύ απίθανο χαρακτήρες όπως του Fr Spike ή της μητέρας του ασθενούς να έχουν περιγραφεί με δίκαιο τρόπο. Υπάρχουν ευσεβείς πόθοι στην Κόλαση όπως και στην Γη.

Ολοκληρώνοντας, θα ήθελα να προσθέσω πως δεν έκανα καμία προσπάθεια να ξεκαθαρίσω την χρονική σειρά των επιστολών. Για παράδειγμα η επιστολή 17 φαίνεται να γράφτηκε πριν να καθιερωθεί το δελτίο τροφίμων. Αλλά γενικά ο διαβολικός τρόπος χρονολόγησης φαίνεται πως δεν έχει καμία σχέ-

The Screwtape Letters.qxp_The Screwtape Letters 22/10/26 12:40 μμ Page 18

ση με τον γήινο χρόνο. Η ιστορία του ευρωπαϊκού πολέμου, πέρα από το γεγονός ότι συμβαίνει τώρα και την επίδραση που έχει στην πνευματική κατάσταση μιας ανθρώπινης ψυχής, προφανώς δεν έχει κανένα άλλο ενδιαφέρον για τον Screwtape.

C.S. LEWIS
Magdalen College
5 Ιουλίου 1941

The Screwtape Letters.qxp_The Screwtape Letters 22/10/26 12:40 μμ Page 47

8

Αγαπητέ μου Άψινθε,
Τρέφεις λοιπόν μεγάλες ελπίδες ότι η θρησκευτική φάση του ασθενή σου αργοσβήνει, έτσι; Πάντα πίστευα ότι η Σχολή Εκπαίδευσης έγινε κομμάτια από τη στιγμή που βάλανε διευθυντή τον Slubgob, αλλά τώρα πλέον είμαι βέβαιος. Δεν σου μίλησε ποτέ κανένας για τον νόμο της Ταλάντωσης;

Οι άνθρωποι είναι αμφίβια όντα, μισά πνεύματα και μισά ζώα. Η απόφαση του Εχθρού να δημιουργήσει ένα τέτοιου είδους αηδιαστικό υβρίδιο ήταν ένας από τους λόγους που οδήγησε τον Πατέρα μας να φύγει από το στρατόπεδο του Εχθρού. Σαν πνεύματα ανήκουν στην αιωνιότητα, όμως σαν ζώα κατοικούν μέσα στο χρόνο. Αυτό σημαίνει πως ενώ το πνεύμα του μπορεί να στραφεί προς ένα αιώνιο αντικείμενο, τα σώματα τους, τα πάθη τους και η φαντασία τους βρίσκονται σε μια συνεχή αλλαγή, αφού το να είσαι μέσα στον χρόνο σημαίνει να αλλάζεις. Επομένως ο καλύτερος τρόπος προσέγγισης του αιωνίου από τους ανθρώπους είναι η ταλάντωση. Μια επαναλαμβανόμενη επαναφορά στο επίπεδο από το οποίο συνεχώς υπαναχωρούν, μια σειρά από κορυφές και κοιλώματα. Αν είχες προσέξει τον ασθενή σου θα είχες παρατηρήσει αυτήν την ταλάντωση σε κάθε ξεκίνημα της ζωής του. Το ενδιαφέρον του για τη δουλειά, η αγάπη του για τους φίλους του, οι φυσικές του ορέξεις όλα έχουν σκαμπανεβάσματα. Για όσο χρόνο ζει στη γη οι περίοδοι συναισθηματικής και σωματικής πληρότητας και ζωντάνιας θα εναλλάσσονται με περιόδους μουδιάσματος και ατονίας. Η πνευματική ξηρότητα και ραθυμία την οποία βιώνει αυτήν την στιγμή ο ασθενής σου δεν οφείλονται, όπως αφελώς υποθέτεις, στην δεξιοτεχνία σου. Είναι απλά ένα φυσικό φαινόμενο που δεν πρόκει-

The Screwtape Letters.qxp_The Screwtape Letters 22/10/26 12:40 μμ Page 48

ται να μας προσφέρει τίποτα αν δεν το εκμεταλλευτείς σωστά.

Για να αποφασίσεις ποιος είναι ο ποιο σωστός τρόπος να εκμεταλλευτείς αυτήν την φάση, πρέπει να αναρωτηθείς πώς θέλει να την εκμεταλλευτεί ο Εχθρός και εσύ να κάνεις το αντίθετο. Μπορεί να εκπλαγείς με αυτό που θα μάθεις, αλλά πρέπει να σου πω ότι Εχθρός, στην προσπάθειά του να κάνει για πάντα δική του μια ψυχή, βασίζεται περισσότερο στις περιόδους που αυτή έχει κάνει κοιλιά παρά όταν έχει πιάσει κορυφή. Κάποιοι από τους πιο αξιόλογους μαχητές Του έχουν περάσει από τις μεγαλύτερες περιόδους πνευματικής ξηρασίας σε σχέση με οποιονδήποτε άλλον. Ο λόγος είναι ο εξής.

Για εμάς ένας άνθρωπος αποτελεί κατά κύριο λόγο τροφή. Ο σκοπός μας είναι η απορρόφηση της θέλησής του από την δική μας, η αύξηση της περιοχής της ατομικότητάς μας σε βάρος του ίδιου. Όμως η υπακοή που απαιτεί ο Εχθρός από τους ανθρώπους είναι τελείως διαφορετική. Πρέπει να παραδεχτούμε πως όλα όσα λέει, σχετικά με την αγάπη Του για τους ανθρώπους και σχετικά με την υπακοή στον Ίδιο ως απόλυτη ελευθερία, δεν είναι όπως με χαρά θα πίστευε κανείς απλή προπαγάνδα αλλά μια φοβερή αλήθεια. Αλήθεια *θέλει* να γεμίσει το σύμπαν με πολλά μικρά αποκρουστικά αντίγραφα του Εαυτού Του. Πλάσματα η ζωή των οποίων, σε μικρότερη αναλογία, θα είναι ποιοτικά σαν τη δική Του, όχι γιατί θα τους έχει απορροφήσει αλλά επειδή η θέλησή τους θα συμμορφώνεται ελεύθερα με την δική Του. Εμείς θέλουμε πρόβατα που εντέλει θα γίνουν τροφή. Εκείνος θέλει υπηρέτες που θα μπορέσουν τελικά να γίνουν Υιοί Του. Εμείς θέλουμε να ρουφήξουμε, Εκείνος θέλει να δώσει. Είμαστε κενοί και θα γεμίσουμε. Εκείνος είναι πλήρης και ξεχειλίζει. Ο απώτερος στόχος του πολέμου μας είναι ένας κόσμος όπου ο Πατέρας μας θα έχει απορροφήσει όλα τα άλλα κτίσματα στον εαυτό του. Ο Εχθρός θέλει έναν κόσμο γεμάτο από ενωμένα με Αυτόν και την ίδια στιγμή διακριτά κτίσματα.

The Screwtape Letters.qxp_The Screwtape Letters 22/10/26 12:40 μμ Page 49

Σε αυτό το σημείο εμπλέκονται οι περίοδοι ξηρασίας. Θα πρέπει να έχεις αναρωτηθεί αρκετές φορές γιατί ο Εχθρός δεν χρησιμοποιεί τις δυνάμεις Του για να είναι λογικά παρών στις ανθρώπινες ψυχές στο βαθμό που Εκείνος θα επιλέγει και οποιαδήποτε στιγμή θελήσει. Όμως τώρα μπορείς να συνειδητοποιήσεις πως τα δύο όπλα του Εχθρού που η ίδια η φύση του σχεδίου Του, Του απαγορεύει να χρησιμοποιήσει, είναι οι έννοιες Ακατανίκητος και Αναμφισβήτητος. Το να παρακάμψει απλά την ανθρώπινη θέληση (θα αρκούσε απλά και μόνο η αίσθηση της παρουσίας Του στον πιο μικρό βαθμό) θα ήταν για Αυτόν άχρηστο. Δεν μπορεί να «βιάσει». Μπορεί μόνο να «φλερτάρει». Αφού η αχρεία πρόθεσή Του είναι να φάει το κέικ και ωστόσο να το έχει ακέραιο. Τα πλάσματα πρόκειται να γίνουν ένα μαζί Του, ωστόσο την ίδια στιγμή θα παραμένουν οι εαυτοί τους. Ο σκοπός Του δεν είναι να τους ακυρώσει απλά ή να τους αφομοιώσει. Είναι προετοιμασμένος να κάνει κάποια υπέρβαση στην αρχή. Θα ξεκινήσει με κάποια αμυδρή αίσθηση της παρουσίας Του η οποία θα μοιάζει σημαντική για αυτούς, με κάποια συναισθηματική γλυκύτητα, και μια ευκολία στην αντιμετώπιση των πειρασμών. Ποτέ όμως δεν επιτρέπει αυτήν την κατάσταση να συνεχιστεί για πολύ. Αργά ή γρήγορα απομακρύνει, τουλάχιστον από την συνειδητή εμπειρία τους, όλη αυτήν την υποστήριξη και τα κίνητρα. Αφήνει το πλάσμα να σταθεί στα πόδια του, να ολοκληρώσει ορμώμενος μόνο από τη θέλησή του, καθήκοντα που έχουν χάσει κάθε απόλαυση. Είναι κατά την περίοδο τέτοιων δύσκολων περιόδων, πολύ περισσότερο από τις περιόδους κορυφής, που το πλάσμα ωριμάζει σε εκείνο το είδος που ο Εχθρός θέλει να μετατρέψει τον άνθρωπο.

Επομένως οι προσευχές που προσφέρονται στον Εχθρό σε περιόδους πνευματικής ξηρασίας είναι εκείνες που Τον ευχαριστούν περισσότερο. Μπορούμε να σέρνουμε τους ασθενείς μας με αλλεπάλληλους πειρασμούς, γιατί τους προετοιμάζου-

The Screwtape Letters.qxp_The Screwtape Letters 22/10/26 12:40 μμ Page 50

με μόνο για κατάποση και όσο περισσότερο καταπατάμε την θέλησή τους τόσο το καλύτερο. Αυτός δεν μπορεί να τους «δελεάσει» στην αρετή όπως εμείς τους δελεάζουμε στην κακία. Εκείνος θέλει να μάθουν να περπατάνε και επομένως πρέπει να απομακρύνει από αυτούς το χέρι Του. Και αν έστω και μόνο η θέληση να περπατήσουν είναι παρούσα, Εκείνος είναι ευχαριστημένος ακόμα και όταν οι άνθρωποι πέφτουν. Μην απατάσαι, Άψινθε. Ο σκοπός μας διατρέχει τον μεγαλύτερο κίνδυνο όταν ένας άνθρωπος, που δεν επιθυμεί πλέον αλλά σκοπεύει να κάνει το θέλημα του Εχθρού, κοιτάζει γύρω του ένα σύμπαν από το οποίο έχει εκλείψει κάθε χνάρι Εκείνου και ενώ αναρωτιέται γιατί τον εγκατέλειψε, υπακούει στο θέλημά Του.

Βέβαια, οι περίοδοι πνευματικής ξηρασίας προσφέρουν ευκαιρίες και για μας επίσης. Την επόμενη εβδομάδα θα σου δώσω κάποιες συμβουλές στο πώς να τις αξιοποιήσεις.

Ο φιλόστοργος θείος σου
Screwtape